

Sporočilo za javnost

Letošnji svetovni dan proti raku pod geslom »Nihče razen nas«

Ljubljana, 3. februar 2015 - Mednarodna zveza proti raku (UICC), katere člana sta tudi Onkološki inštitut Ljubljana in Zveza slovenskih društev proti raku, že sedmo leto 4. februarja organizira **Svetovni dan proti raku**, ki letos poteka pod geslom **Nihče razen nas!**

Svetovni dan proti raku je namenjen ozaveščanju prebivalstva, politikov in strokovne javnosti o pomenu raka za sodobno družbo.

Letos posebej poudarjajo, da moramo stopiti skupaj, da naredimo čim več za preprečevanje in zgodnje odkrivanje raka ter čim boljše zdravljenje in za večjo kakovost življenja bolnikov z rakom.

In česa ne bo naredil nihče, razen nas vseh skupaj?

1. Uspešne in učinkovite preventive raka, ki je zajeta v ciljih 1, 3 in 4 Svetovne deklaracije proti raku:

Cilj 1: V vseh državah je treba vzpostaviti učinkovit sistem zdravstvenega varstva.

Cilj 3: Zmanjšati je treba rabo tobaka in alkohola ter debelost.

Cilj 4: Zagotoviti je treba precepljenost proti hepatitisu in okužbi s HPV.

Za doseganje teh ciljev je treba:

- Posameznike opolnomočiti, da lahko uresničujejo pravico do zdravja z zdravim življenjskim slogom, po drugi strani pa jim omogočiti dostopnost do zdravstvene oskrbe, če zbolijo.
- Podpirati in omogočati življenje v zdravem bivalnem in delovnem okolju.
- Spodbujati vlade, da s pomočjo državnih programov obvladovanja raka vlagajo v zdravstveni sistem, ki podpira zdravo življenje.

2. Presejalnih programov in zgodnjega odkrivanja raka, ki sta zajeta v ciljih 6 in 9 Svetovne deklaracije proti raku:

Cilj 6: Več rakavih bolezni je treba odkriti s presejanjem in zgodnjo diagnozo.

Cilj 9: Izboljšati je treba možnost za usposabljanje strokovnjakov s področja čim boljšega odkrivanja raka.

Za doseganje teh ciljev je treba:

- Povečati ozaveščenost o raku in čim prejšnjem odkrivanju med posamezniki, zdravstvenimi delavci in politiki.
- Vlagati je treba v osebe in zmogljivosti za presejalne programe in za zgodnje odkrivanje bolezni.

3. Dostopnega in kakovostnega zdravljenja ne glede na to, kje ljudje živijo in ne da bi bolezen poslabšala njihov ekonomski položaj, kar je zajeto v ciljih 1, 7 in 8 Svetovne deklaracije o raku.

Cilj 1: V vseh državah je treba vzpostaviti učinkovit sistem zdravstvenega varstva.

Cilj 7: Izboljšati je treba dostop do diagnostike, zdravljenja, rehabilitacije in paliativne oskrbe.

Več informacij:

Davorin Damjanić, Služba za odnose z javnostmi, Onkološki inštitut Ljubljana
tel.: 01 5879 625, e-naslov: ddamjanic@onko-i.si

Cilj 8: Povsod morajo biti pacientom na voljo učinkovita sredstva za lajšanje bolečine.

Za doseganje teh ciljev je treba upoštevati naslednja dejstva:

- Vsi ljudje imajo pravico do dokazano učinkovitega zdravljenja raka. Na svetovni ravni še posebej, pa tudi med evropskimi državami so razlike v dostopnosti do učinkovitega zdravljenja, kar se kaže tudi v različnem preživetju bolnikov z rakom.
- Ne glede na možnosti posameznih držav pa mora biti osnovno vodilo bolnikom lajšati trpljenje in jim omogočiti najboljše zdravljenje, ki je v danih razmerah mogoče.

4. Ustrezne podpore bolnikom z rakom, čustvene, duševne in fizične, kar bo izboljšala kakovost bolnikov in njihovih svojcev, kar je zajeto v ciljih 5, 7 in 8 Svetovne deklaracije proti raku

Cilj 5: Pregnati je treba napačne predstave in mite o raku.

Cilj 7: Izboljšati je treba dostop do diagnostike, zdravljenja, rehabilitacije in paliativne oskrbe.

Cilj 8: Povsod morajo biti pacientom na voljo učinkovita sredstva za lajšanje bolečine.

Za doseganje teh ciljev je treba:

- Razumeti, da sta čustvena in duhovna pomoč bolnikom z rakom enako pomembna kot zdravstvena.
- Bolnike poučiti o stranskih učinkih zdravljenja in jim omogočiti izbiro.
- Bolnikom zagotoviti multidisciplinarno zdravljenje.
- Vsem bolnikom omogočiti dostop do paliativne oskrbe.

Več razlage najdete na spletišču: <http://www.worldcancerday.org/>.

**Izjava EU ob Svetovnem dnevu proti raku je dostopna na:
http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-54_en.htm**

Več informacij:

Davorin Damjanić, Služba za odnose z javnostmi, Onkološki inštitut Ljubljana
tel.: 01 5879 625, e-naslov: ddamjanic@onko-i.si

Pojasnilo o Svetovni deklaraciji proti raku

Zagovorniki obvladovanja raka so leta 2006 ob Svetovnem dnevu raka sprejeli *Svetovno deklaracijo o raku*. Prenovili so jo med Svetovnim kongresom o raku 2008 na sestanku politikov, voditeljev in zdravstvenih strokovnjakov. Varuh te deklaracije je Mednarodna zveza proti raku (UICC). Njen namen je zmanjšati breme raka do leta 2020, predvsem s pozivom politikom povsod po svetu, da čim prej udejanjijo cilje deklaracije.

Deklaracija ima 11 ciljev in priporočenih dejavnosti, ki bi lahko ustavile in obrnile sedanji rastoči trend rakavih bolezni:

- Cilj 1: V vseh državah je treba vzpostaviti učinkovit sistem zdravstvenega varstva.
- Cilj 2: Bistveno je treba izboljšati merjenje bremena raka.
- Cilj 3: Zmanjšati je treba rabo tobaka in alkohola ter debelost.
- Cilj 4: Zagotoviti je treba precepljenost proti hepatitisu in okužbi s HPV.
- Cilj 5: Pregnati je treba napačne predstave in mite o raku.
- Cilj 6: Več rakavih bolezni je treba odkriti s presejanjem in zgodnjo diagnozo.
- Cilj 7: Izboljšati je treba dostop do diagnostike, zdravljenja, rehabilitacije in paliativne oskrbe.
- Cilj 8: Povsod morajo biti pacientom na voljo učinkovita sredstva za lajšanje bolečine.
- Cilj 9: Izboljšati je treba možnost za usposabljanje strokovnjakov s področja obvladovanja raka.
- Cilj 10: Zmanjšati je treba izseljevanje zdravstvenih delavcev, usposobljenih za zdravljenje raka.
- Cilj 11: Pomembno je treba izboljšati preživetje rakavih bolnikov na vsem svetu.

Kako naj vlade in zdravstvene agencije podprejo deklaracijo?

- Ustanovijo naj državne odbore, ki bodo skrbeli za udejanjanje ciljev deklaracije.
- Deklaracijo naj prilagodijo svojim razmeram in jo po potrebi razširijo in postavijo natančnejše cilje.
- Države naj sprejmejo državne programe obvladovanja raka, ki bodo podpirali udejanjanje vseh ciljev deklaracije.
- Države naj ustanovijo ali podprejo že delujoče registre raka.
- Države naj zdravstveno politiko in zakonodajo prilagodijo tako, da bo lažje doseči cilj deklaracije.

Posamezniki ali organizacije lahko svojo podporo deklaraciji izrazijo s podpisom na spletni strani UICC (<http://www.uicc.org/declaration>).

Pojasnilo o Evropskem kodeksu proti raku

Svetovna deklaracija o raku je vodilo politiki, kaj naj ukrene in katere ukrepe naj ponudi prebivalstvu za čim boljše obvladovanje raka. Navodila ljudem, kaj lahko sami naredijo za to, da si zmanjšajo verjetnost bolezni in izboljšajo možnost zdravljenja, pa vsebuje leta 2014 že četrtrič prenovljen in dopolnjen *Evropski kodeks proti raku*. Sestavlja ga dvanajst nasvetov, ki naj bi jih upoštevali, da bi zmanjšali zbolewnost in umrljivost za rakom. V Sloveniji je zaenkrat na voljo še prejšnja izdaja, ki se sicer pomembno ne razlikuje od nove, ki ima nekaj novosti, ki bodo predstavljene v slovenskem tednu boja proti raku, ki bo od 2. do 6. marca 2015.

dr. Maja Primic Žakelj, dr. med.

*Vodja Epidemiologije in registra raka na Onkološkem inštitutu Ljubljana in
Predsednica Zveze slovenskih društev za boj proti raku*

Več informacij:

Davorin Damjanić, Služba za odnose z javnostmi, Onkološki inštitut Ljubljana
tel.: 01 5879 625, e-naslov: ddamjanic@onko-i.si